

A tengerimalac

Dél-Amerikából, az Andok hegység mérsékelt éghajlatú területeiről származik. Európába a XVI. században holland hajósok révén került, s e kontinensen mindenütt elterjedt. Egy tengerimalac átlagosan 5-7 évet élhet.

Egy vagy több tengerimalac?

E kedves kisemlősök szelídített változataiban is fennmaradt a társas ösztön, fontos, hogy saját fajtájukkal szaglás és hangok útján kontaktusban maradjanak. Ha azt akarjuk, hogy tengerimalacunk jól érezze magát, vegyünk mellé társat. A legjobb társítások a következők:

- Két hím: egy felnőtt és egy kölyök hím hamar összebarátkozik (természetes rangsor). Két felnőtt hím nagyobb életteret igényel. Mivel területvédők, mindegyiknek külön házat kell biztosítanunk a közös ketrecben, és elegendő táplálékkal kell őket ellátnunk, hogy emiatt veszekedés ne történjen. Az első órákban, napokban tartuk őket megfigyelés alatt, s ha verekedést észlelünk, egy időre ráccsal válasszuk ketté a ketrecet, míg meg nem szokják egymást.

- Két nőstény: ritkán utasítják vissza egymás társaságát, csak erősen domináns vagy agresszív egyéneknél fordulhat elő verekedés.

- Egy, vagy több nőstény és egy ivartalanított hím: e párosítás a legjobb, a legközelebb áll a normál, természetbeni viszonyokhoz, adott a nőstények közötti dominancia.

Egy hím egy nőstény együtt tartása nem ajánlott, tudnunk kell, hogy a tengerimalacok 4 hetes korukra ivaréretté válnak. Ebben az esetben sok utódra számíthatunk, és így a nőstény egészségét, vagy akár az életét is veszélyeztethetjük.

5-6 hónaposnál fiatalabb nőstény szaporításra nem alkalmas. 8-10 hónapos koráig lehet (de nem szükséges!) fedeztetni, ha azonban egyéves koráig nem szült, szaporítása tilos.

Figyelem! A nőstény **mindjárt a szülést követő órákban** újra vemhes lehet, ha hím marad a közelében (!). Négy hetes korukban a kölyköket **nemek szerint** szét kell választanunk, az anyjokkal **csak** a nőstények maradhatnak.

A **gyakori** fialás a nőstény számára **egészségtelen és életveszélyes**, ezért a kölykök elválasztása után **legalább 2 hónapot** pihentetnünk kell, vagyis a hímétől külön kellene tartanunk, ami a hímét mentálisan megviseli.

Sosem tartunk két vagy több hímét egy nőstény mellett. A hímek a nőstény(ek) jelenlétében vetélytársakká válnak, verekedni fognak, súlyos, akár életveszélyes sebeket ejtve egymáson. Nőstény(ek) jelenlétében a hímek akkor is verekednek, ha egyik/másik vagy az összes ivartalanított.

Ha már van az otthonunkban tengerimalac, az újonnan hozottat ajánlatos 2-3 hétig karantén alatt tartani, így biztosak lehetünk abban, hogy megelőzzük az esetleges fertőzéseket.

Fontos! Tengerimalac mellé sose helyezünk más állatot (nyulat, hörcsögöt stb.), mivel mások az igényeik, szükségleteik.

Életterének megválasztása

Az emberközeli tartott tengerimalac hamar megszokja a zajokat, társaságunkat, és barátságossá válik. A számára megfelelő környezeti hőmérséklet a 16-24 °C szobahőmérséklet. Ügyeljünk arra, hogy hirtelen hőingadozásnak ne legyen kitéve, és ami a legfontosabb, a helység jól szellőztethető, de **huzatmentes** legyen. Ha választhatunk, tartsuk minél **tágasabb ketrecben**. A megfelelő választás egy mély tálcás ketrec, melynek mérete legalább 100*50 cm, vagy ennél nagyobb. A ketrec alja **sosem lehet** rácsos vagy lyukacsos, mert a tengerimalac lába rendkívül érzékeny. Üvegterrarium vagy műanyagfalú ketrec használata nem ajánlott, ezek nem szellőznek eléggé, a szagok bennrekednek (főleg nyáron egészségtelen), s a tengerimalachoz sem jutnak el a zajok, így ijedősebb lesz. **Alomként** használhatunk száraz faforgácsot. Ne legyen gyantás, aromás, mert a tengerimalac szaglása kifinomult, és a magas gyantatartalmú forgács szaga megölheti a tengerimalacot. A cédrus- és a zöld (nem szárított) erdeifenyő-forgács magas gyantatartalma miatt rendkívül mérgező, ezeket sose használjuk alomnak. A vizelettől keletkezett szagok is veszélyeztetik a tengerimalac egészségét, ha az almot nem cseréljük idejében. Az alomcsere gyakorisága az állatok számától, az alom minőségétől és a ketrec nagyságától függ. Fűrészport ne használjunk alomként, nagyon egészségtelen!

A tengerimalac szeret elrejtőzni, ezért igen szívesen fogadja, ha ketrecébe házikót teszünk. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a malacok számának megfelelően biztosítsunk mindenkinek búvóhelyet. Mivel a bújót is megrághatja, ennek anyaga sem lehet mérgező. A ketrecbe vagy házikóba tehetünk kisebb törülközőt, szívesen fekszik rajta. Ha tehetjük, vegyük ki gyakran ketrecéből, és hosszabb-rövidebb időre engedjük szabadon. A helyiségben elektromos készülékhez (dróthoz), mérgező növényekhez - számos dísznövény ilyen - ne jusson, mert ezeket megrághatja. Kertes házban igen jó ötlet kerti kifutóba helyezni. Ebben az esetben ügyeljünk arra, hogy a kifutó szökésbiztos, tűzöz napsgűrtől, ragadozó állat(ok) támadásaitól védve legyen.

Táplálás

A tengerimalac számára az ivóvíz mindig elérhető közelben legyen. A legjobb választás egy önitató, melynek használatára könnyen megtanítható, így a víz mindig tiszta marad, azonban ne feledkezzünk meg a naponkénti vízcseréről. Étrendjében a szénán és a zöldféléken legyen a hangsúly. A szénának nagyon fontos szerepe van a tengerimalac táplálkozásában, egyensúlyban tartva az emésztést és koptatva a fogakat, ezért állandóan legyen előtte, hogy a nap bármely órájában hozzájusson. Bármilyen összetételű tápot is fogyaszt, egészsége megőrzése végett mindig szükséges a naponta adagolt friss széna. A hagyományos fűszéna mellett adhatunk lóhereszénát, árpaszénát stb. A lucernaszénát keverjük, vagy ritkábban adagoljuk, mert ennek magas a kalciumtartalma, gyakori fogyasztása vesekövet eredményezhet.

A tengerimalac szervezete - az emberéhez hasonlóan - nem rendelkezik olyan enzimmal, mely képes volna **C-vitamint** előállítani,

ezért ezt megfelelő táplálkozással kell pótolnia. Egy felnőtt, átlagos súlyú tengerimalac napi szükséglete kb. 10 mg C- vitamin (kb. 1 mg C- vitamin 100 gr testtömeghez számítva). Ez a mennyiség a nyári időszakban általában biztosítva van a természetes táplálék (zöldfélék, gyümölcsök) által. A frissen szedett zöld fű mindennapi fogyasztása kiváló C-vitaminforrás. A különböző zöldfélék, zöltségek és gyümölcsök váltakozó adagolása az étrendben szintén ajánlott. Gyermekláncfüvet (pitypangot), tyúkhúrt, lóherét, vadherét, pásztortáskát és egyéb zöldféléket is adhatunk, s a gyógynövénykönyvet is tanulmányozhatjuk, hogy **minél változatosabb étrendet** tudjunk biztosítani a számára. A napi zöldetetés történjen lehetőleg reggel-este azonos időpontban, az ajánlott mennyiség 2-3 karika, ezt ne lépjük túl, mert emésztési gondokat okozhat.

A tengerimalacnak sem mézes rúdra, sem fogkoptatóra, sem nyalósóra nincs szüksége, kerüljük a cukortartalmú kiegészítőket, az olajos magvakat, ne adjunk tejterméket, sem ennek származékait, sem húst, a tengerimalac szigorúan növényevő. Ne adjunk krumplit, mérgező a tengerimalac számára.

A tengerimalac által leggyakrabban fogyasztott zöldfélék, zöltségek és gyümölcsök: uborka, sárgarépa és levele, kapor zöldje, petrezselyem (fehérrépa) és levele, cékla, spenót, karalábé* és levele, karfiol* és levele, spárgakel* (brokkoli) és levele, mángold, zöldsaláta** (csak ha bio!), zeller levele***, takarmányrépa és levele, paprika, paradicsom, alma, körte, cseresznye, szőlő, őszibarack, szilva, mandarin, narancs, banán, kiwi, görögdió, zsenge kukoricabajusz, a kukoricacsövet takaró zsenge levelek, spárga, sütőtök, gyenge zöldborsó (hüvelyestől), kínai kel, retek levele, mustár levele, pasztinák, padlizsán, cikória levele stb.

Megjegyzés:

- * Nagyobb adagban puffadást okozhat.
- ** Gyakori fogyasztása káros a vesékre (jégsalátát ne adjunk, mert hasmenést okozhat).
- *** Fokozatosan vezetjük be étrendjébe, először kisebb adagokban. A vastag szárát dobjuk el, mert nehezen emészthető.
- A gyümölcsökből távolítsuk el a magvakat. A narancsot és a mandarint szeleteljük fel úgy, hogy a hátyát vágjuk át, így könnyebben jut a húsos részhez, s hamarabb elfogadja.

- Lehetőleg minden zöltséget, gyümölcsöt mossunk meg, töröljük szárazra, és **a mérgező, permetezett növényeket szigorúan kerüljük!**

Sose adjunk egyféléből sokat, úgy adagoljuk, hogy kb. fél óra alatt elfogyjon, s ugyanazt a zöldféléket, gyümölcsöt ne adjuk gyakran.

Télien a C-vitamin fontossága különösen nagy hangsúlyt kap, hiszen ebben az időszakban az elfogyasztott élelem vitamintartalma általában igen alacsony. Ebben az időszakban a tengerimalac étrendje minél több, C-vitaminban gazdag zöldféléket, zöltséget, gyümölcsöt tartalmazzon. Kiegészítőként néha csíráztatott búzát, zöld árpat is adhatunk. Ha táplálkozásába nincs kellő mennyiségben beiktatva, szükségessé válik a C-vitamin pótlása, heti egy alkalommal. Ilyen esetben legjobb megoldás az aszkorbinsav por alakú formában, vagy a Cebion cseppek, illetve komplex vitaminkészítmények (pl. Opti-Vit).

Ügyeljünk arra, hogy ne lépjük túl az állatorvos által ajánlott mennyiséget (függ az elfogyasztott zöldfélék vitamintartalmától), ugyanis túladagolás esetén a tengerimalacon a skorbuthoz hasonló - pszeudo-skorbut - tünetek jelentkezhetnek.

Fontos! A vemhes nőténynek, a beteg, illetve a különböző bőrbetegségben szenvedők **kétszer annyi C-vitamint** igényelnek, mint az egészséges - nem vemhes - malacok. A tengerimalacok tápláléka főleg szénából, zöldféléből, gyümölcsből álljon, hiszen ők nem magevők! Napraforgót és kukoricát tartalmazó tápot ne adjunk, számos problémát okozhat, fogak közé szorulhat, fulladást, illetve fogtörést okozhat. Tápként speciálisan tengerimalacok számára gyártottat vegyünk, lehetőleg mesterséges színezékektől és magoktól menteset, a legjobb választás a pelletált táp (Versele-Laga Cavia Complete, Cavia Pro), mivel ez formájának köszönhetően megfelelő módon támogatja a fogak kopását, illetve megelőzhetjük vele a szelektív etetést, de választhatunk gyümölcsökkel, szárított zöldségekkel dúsított tápot is (Versele-Laga Cavia Nature).

Időszakos gondozások

A felnőtt tengerimalac karmát havonta ellenőrizzük és vágjuk, mert nem kopnak úgy, mint vadon élő társainál. Ezt a műveletet könnyebben elvégezzük, ha a tengerimalacot gyengéden törölközőbe csavarjuk, mert akkor biztonságban érzi magát, nyugodtabb lesz. A világos színezetű lábaknál jól látható a karomban meghúzódó ér, így elkerülhető ennek megsértése. A karom hegyéből annyit vágjunk, hogy 1, 5 - 2 mm távolságra legyen az értől. A sötét színűeknél - mivel az ér nem látható - gyakrabban vágunk, kevesebbet. Fontos, hogy a karom formájához igazodjunk, ezért kissé ferdén vágjuk, hogy az ív a felső résznél hosszabb, az alsó részénél rövidebb legyen. Ha baleset folytán kissé belevágunk az érbe, e helyen fertőtlenítsük le (pl. Betadine-nal).

A **fürdetés** tengerimalacok esetében nem ajánlott, mivel a sampon/szappan eltávolítja a bőr felületén lévő természetes faggyút. Csak indokolt esetben fürdessük, s ilyenkor kímélő sampont (pl. gyermek- vagy macskasampont) használjunk. Fejét hagyjuk szárazon, hogy szemét, fülét, orrát ne érje víz! Gondosan szárítsuk meg, különben megfázhat. Ha hajszáraitót használunk, alacsonyabb fokozatra állítsuk, vagy testétől távolabb tartjuk, mert bőre érzékeny. Két hónaposnál fiatalabb kölyköt, vemhes vagy szoptató nőtényt ne fürdessünk. Ha ez valamilyen ok miatt elkerülhetetlen, ezeknél ne használjunk sampont/szappant.

Szórét akár naponta fésülhetjük, hosszú szőrű tengerimalacok esetén e műveletet türelmesen, gyengéden végezzük.

Időnként **fogazatát** is vizsgáljuk meg. Ha egyik-másik metszőfogából - az elől elhelyezkedő fogak egyikéből - egy darab letörik, viszonylag hamar visszánő. Ebben az időszakban a kérdéses fog növekedését naponta ellenőrizzük, míg eredeti formáját el nem éri. Ha a fog csipkésen törik, vagy emiatt táplálkozni nem tud, kedvetlen, levert stb., forduljunk állatorvoshoz. Kivételes esetekben a tengerimalacnál fogtúlnövés jelentkezhet. Ilyenkor minél hamarabb orvoshoz kell innünk, különben elpusztul!

Fontos! Ha a tengerimalacot felvesszük, két kézzel emeljük fel, gyengéden, de határozottan. Egyik kezünkkel nyúlunk a mellkasa alá, a másikkal a hátsó felét fogjuk meg.

Hogyan játszik?

Egy megszelídült tengerimalac nagyon barátságossá válik, és szívesen sétál ketrecén kívül is. Erre megfelelő a konyha, fürdőszoba vagy olyan helyek, melyeknek padlózatát könnyű tisztítani. Ha társa van, a felfedező utak még érdekesebbé válnak számára. Szaladgálnak, kergetőznek, örömmel fogadják, ha kartondobozokból készített labirintusokba bújhatnak. Vastag műanyag csöveket is letehetünk, ha ezekben kényelmesen elférnek. Igen alkalmas a padlószőnyeg feltekerésére használatos papírhenger is. A vécpapír üres papírhengerét kibélelhetjük szénával, számos tengerimalac szívesen eljátszik ezzel. Ha ketrecük tágasabb, ebben is elhelyezhetünk vastagabb műanyagcsöveket, ill. függőágyat, almafaága(ka)t, fűből font bújókat stb. Így többet mozognak, járkálnak. A ketrecébe sose tegyünk futókereket (hőrcsögöknek valót), bármilyen labdát, ezekkel játszani nem tud! A kölyök tengerimalacok nagyon játékosak. Hangulatuk tetőfokán pattogatott kukoricaként ugrálnak a magasba, a levegőben akár 180°-os hirtelen fordulatot tesznek, majd merőben más helyzetben érnek földet, anyjukat is ugrálásra, jókedvre készítve. Ezt a mulatságos pattogást „pop-corn”-ozásnak nevezik.

A tengerimalac legkedvesebb játéka?

Egy másik tengerimalac, amellyel játszhat!

Mire figyeljünk?

A tengerimalac gyakran vakarózik, a túl gyakori vakarózás és a megszokottnál nagyobb mennyiségben történő szőr hullás viszont jelezheti **élősködők, gombák jelenlétét**. Kérjük az állatorvos segítségét, a helyes kezelést csak az orvos állapíthatja meg.

A tengerimalac, növényevő lévén, a nap legnagyobb részét rágcsálással és táplálék után való kutatással tölti. Az **étvágytalanság** számos betegség tünete, és igen súlyos következményekkel jár, hiszen 16-20 óra elteltével beindul egy májkárosodási folyamat, s így állapota egyre jobban romlik. Ha levert és nem mutat érdeklődést az élelem iránt, állatorvos kezelésére szorul. Fontos, hogy a betegség tüneteit idejében észrevegyük. Ha az utolsó étkezéstől számított 6-12 óra alatt nem fogyaszt élelmet, étvágytalansága **betegség** jele. Az idő múlásával állapota egyre rosszabb lesz, kezelés nélkül elpusztul. Még azon a napon, vagy lehetőleg minél hamarabb(!) vigyünk állatorvoshoz, hogy a megfelelő kezelést megkapja.

Azonnal forduljunk orvoshoz, ha: nem eszik, nem iszik, lehangoltnak tűnik, nehezen lélegzik, liheg, tüsszög, összetapadnak, csipásak a szemei, ha szőre fénytelenre válik, ha összegörnyed, ha hasmenése van, ha véreset pisil, ha egyensúlyozási problémái vannak, ha ferdén tartja a fejét, ha erősen vakarózik, ha sebeket találunk a bőrén, ha nem a megszokott módon viselkedik.

A tengerimalacok zsákmányállatok, titkolják betegségeiket, ezért amikor már tünetei vannak, komoly baj van, ezért ne késlekedjünk, néhány nap késedelem akár a malacunk életébe is kerülhet!

Tengerimalac számára mérgező vagy rendkívül veszélyes antibiotikum-készítmények:

Penicillin bármilyen formában, Amoxicillin (Clavamox), Eritromicin, Lincocin (Lincomicin, Lincorex), Streptomycin, Dihidrostreptomycin, Clortetracilin, Oxitetracilin, Ampicillin, Cephalexin, Cefadroxil, Cefazolin, Clindamycin, Bacitracin, és ezek származékai. Ezek az antibiotikumok a bélfloáját károsítják és visszafordíthatatlan, végzetes hasmenést okoznak, vagy végzetes allergiát idéznek elő.

Tengerimalacnál alkalmazható antibiotikum-készítmények

(csak állatorvosi előírás szerint, mert a nem megfelelő adagban történő kezelés rendkívül veszélyes!):

Baytril (Enrofloxacin) - csak felnőtt tengerimalacoknál alkalmazható, a növekedésben levők nem kaphatnak!

Bactrim (Tribissen, Septra, SMZ-TMP) - megfelelő mennyiségben kölyök és növendék tengerimalacoknak is adható Cloramphenicol palmitate, Cloramphenicol succinate Sulfamethazine

Doxycyclin (Vibramicin, Vibravet) - alkalmazása a vemhesség utolsó 3 hetében lévő nőtényeknél, és 4 hetes korig az újszülött kölyöknél nem ajánlott.

Tetracyclin - adagolása nagyon nagy elővigyázatosságot igényel, mert jónéhány publikáció, tudományos cikk szerint a tengerimalacra nézve **toxikus** (!).

